

การป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ ในมุมมองเครือข่ายงดเหล้า

ธีระ วัชรปราณี

	ปี 2554	ปี 2557	ปี 2560
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากรอายุ 15-24 ปี)	2,367,578 / ร้อยละ 23.39	2,428,286 / ร้อยละ 25.20	2,282,523 / ร้อยละ 23.91
นักดื่มเยาวชนที่ดื่มเป็นประจำ	914,945 / ร้อยละ 9.04	703,885 / ร้อยละ 7.30	684,598 / ร้อยละ 7.17
นักดื่มเยาวชนที่ดื่มหนัก	309,612 / ร้อยละ 3.06	1,122,797 / ร้อยละ 11.65	1,005,462 / ร้อยละ 10.53
นักดื่มเยาวชนที่ดื่มเป็นครั้งคราว	1,452,633 / ร้อยละ 14.35	1,724,400 / ร้อยละ 17.89	1,597,925 / ร้อยละ 16.74
อายุเฉลี่ยเริ่มต้นดื่มของนักดื่มปัจจุบัน (ปี)	20.47	20.52	20.14
อายุเฉลี่ยเริ่มต้นดื่มของเพศหญิง (ปี)	25.05	25.37	24.07
อายุเฉลี่ยเริ่มต้นดื่มของเพศชาย (ปี)	19.49	19.25	19.20
อายุเฉลี่ยเริ่มต้นดื่มของเยาวชนอายุ 15-24 ปี (ปี)	17.32	16.70	17.23

ปีการศึกษา 2546 ถึงระดับอุดมศึกษา ปี 1 ปีการศึกษา 2558 คงเหลือเพียงร้อยละ 61.4

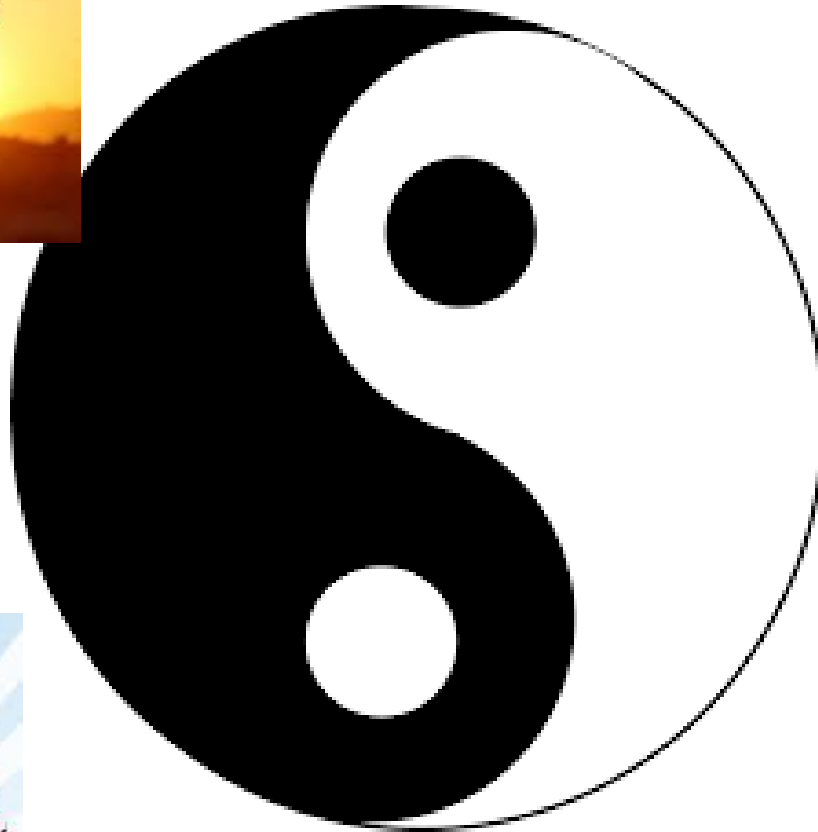
อัตราการคงอยู่ของนักเรียนตั้งแต่เริ่มจาก ป.1 ปีการศึกษา 2546 ถึงระดับอุดมศึกษา ปี 1 ปีการศึกษา 2558 คงเหลือร้อยละ 61.4

แผนภาพที่ 5 อัตราการคงอยู่ของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้าศึกษาชั้น ป.1 ปีการศึกษา 2546 ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ม.6/ปวช.3 ปีการศึกษา 2558

ระดับการศึกษา	ปีการศึกษา 2558		
	รวม	ชาย	หญิง
รวมทั้งหมด	14,283,448	7,004,951	7,278,497
ระดับก่อนประถมศึกษา	2,700,778	1,396,917	1,303,861
ศูนย์พัฒนาเด็ก	959,705	503,432	456,273
เด็กเล็ก/ปฐมวัย	31,355	16,204	15,151
อ.1	238,266	121,205	117,061
อ.2	720,449	369,195	351,254
อ.3	751,003	386,881	364,122
ระดับประถมศึกษา	4,866,449	2,510,401	2,356,048
ป.1	819,010	426,956	392,054
ป.2	809,524	416,745	392,779
ป.3	806,544	416,011	390,533
ป.4	809,057	416,733	392,324
ป.5	818,882	421,334	397,548
ป.6	803,432	412,622	390,810
ระดับมัธยมศึกษา	4,306,978	2,080,232	2,226,746
มัธยมศึกษาตอนต้น	2,308,439	1,156,575	1,151,864
ม.1	790,727	402,832	387,895
ม.2	757,633	377,667	379,966
ม.3	760,079	376,076	384,003
มัธยมศึกษาตอนปลาย	1,998,539	923,657	1,074,882
- ประเภทสามัญศึกษา	1,344,063	530,727	813,336
ม.4	447,551	180,738	266,813
ม.5	429,006	167,381	261,625
ม.6	467,506	182,608	284,898
- ประเภทอาชีวศึกษา	654,476	392,930	261,546
ปวช.1	251,053	153,574	97,479
ปวช.2	188,028	108,451	79,577
ปวช.3	215,395	130,905	84,490

การส่งเสริมปัจจัยสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อการลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ จิตสำนึก/จิตใต้สำนึก และ self esteem

ปัจจัยแวดล้อม : ครอบครัว ชุมชน สังคม

ครอบครัว

เด็ก : สร้างความตระหนัก
จิตใต้สำนึก

วัยรุ่น : กระบวนการเห็นคุณค่าในตนเอง
จิตสำนึก

ระยะ 0-3ปี
พ่อแม่

ระยะ 4-5ปี
ศูนย์เด็กเล็ก

ระยะ 6-11ปี
ประถม

ระยะ 12-14ปี
มัธยมต้น

ระยะ 15-17ปี
ปวช.
มัธยมปลาย

ระยะ 18-21ปี
ปวส.
อุดมศึกษา

จบ8แสนคน

จบ7.7แสนคน

จบ6.8แสน

จบ3แสนคน

บทสรุปการส่งเสริมปัจจัยสร้าง เพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยง

- **1. การไม่ทำต่อเนือง** เพราะส่วนใหญ่เป็นโครงการระยะสั้น หรือผู้รับผิดชอบงานเปลี่ยนงานทำให้ขาดความต่อเนื่อง
- **2. ไม่มีกองการประสานงาน ที่สามารถเชื่อมพลังของหน่วยงานต่าง ๆ** ให้เห็นเป้าหมายร่วมกัน และร่วมกันสร้างพื้นที่ดีให้แก่เยาวชน แม้ว่าประเทศไทยจะมีข้อดีคือการมีฝ่ายนโยบายที่ยินดีสนับสนุน แต่ในขั้นตอนการปฏิบัติจริงขาดคนที่ทำงานด้วยใจที่ทำอย่างต่อเนือง กรณีข้าราชการมักจะย้ายเปลี่ยนตำแหน่ง
- **3. ใช้การทำงานวิชาการ หรืองานความรู้มาสนับสนุนน้อย** มักจะทำงานโดยขาดการวัดผล และการเจาะลึกพฤติกรรมของเยาวชน ซึ่งโครงการนี้จะทำงานเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนจึงต้องใช้งานวิชาการ
- **4. ขาดการสนับสนุนกิจกรรมของเยาวชนที่ต่อเนืองและครอบคลุม // กรณีไอซ์แลนด์** ทางรัฐบาลได้สนับสนุนเงินให้แก่เยาวชนทุกคนให้ไปทำกิจกรรมสร้างสรรค์ในแต่ละปีอย่างต่อเนื่อง และหน่วยงานองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐเอกชน จัดให้มีกลุ่ม ชมรม ที่มีโค้ชผู้ฝึกสอน เช่น ชมรมกีฬา ชมรมดนตรี ชมรมการแสดงต่างๆ ในพื้นที่อย่างมากมายทำให้เยาวชนสามารถใช้เงินที่ได้รับอุดหนุนไปสมัครเป็นค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมดังกล่าว เป็นแรงจูงใจสำคัญ
- **5. บทเรียนของการควบคุมปัจจัยเสี่ยงของไทย** การบังคับใช้กฎหมายโดยการมีมติของชุมชนในการควบคุมการดื่มการขาย ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของประเทศไทย ที่ขาดพลังในการบังคับใช้กฎหมาย แต่มีจุดแข็งคือการใช้กระบวนการสร้างข้อตกลงร่วมกันในงานประเพณีเทศกาล

ปัญหาเหล้ม้า-ยา ของวัยรุนไอซ์แลนด์ ยุค 80 และ 90

BBC ไทย

5 วิธี ไอซ์แลนด์แก้ปัญหาเหล้ม้า-ยา ในวัย
รุน

วัยรุ่นอายุต่ำกว่า 16 ปี
ต้องเข้าบ้านภายในเวลา 22.00 น.

A black and white photograph showing a hand holding a pen over a document. A calendar overlay is visible on the document, with the number '12' clearly shown. The document has some text in a non-Latin script, possibly Icelandic, including 'FORELDRASTYTTALING' and 'UNDIRSKRIFTIR FORELDRA OG FORBÁÐA'. The main title is overlaid in large white Thai text.

2. ผู้ปกครอง ลงนามในสัญญา

3. ให้อายุรุ่น

ใช้เวลากว่า

อย่างมีประสิทธิภาพ

ให้ช่วยรุ่นกรอก แบบสำรวจทุกปี

5. ความร่วมมือมือ

จากนักกการเมือง

- 1. พิษณุโลก (ร้อยละ 30.9)
- 2. หนองบัวลำภู (ร้อยละ 30.6)
- 3. ลำปาง (ร้อยละ 30.2)
- 4. นนทบุรี (ร้อยละ 26.8)
- 5. สุรินทร์ (ร้อยละ 25.9)
- 6. ปทุมธานี (ร้อยละ 24.6)
- 7. เชียงใหม่ (ร้อยละ 24.2)
- 8. เชียงราย (ร้อยละ 21.2)
- 9. นครราชสีมา (ร้อยละ 21.2)
- 10. น่าน (ร้อยละ 20.9)
- 11. อุบลราชธานี (ร้อยละ 20.1)
- 12. กำแพงเพชร (ร้อยละ 20.1)
- 13. สุโขทัย (ร้อยละ 19.1)
- 14. อุตรดิตถ์ (ร้อยละ 19.1)
- 15. บึงกาฬ (ร้อยละ 18.7)

เราทำอะไรกันบ้าง

- ปรับสภาพแวดล้อม ผ่านกฎหมาย นโยบาย เช่น ห้ามขายอายุ 20 ปี / ห้ามโฆษณา / งานประเพณี งานวันครู งานเกษียณ
- พัฒนาต้นแบบบูรณาการจัดการศึกษาและการลดปัจจัยเสี่ยง นำไปขยายผลผ่านนโยบาย เช่น ครูดีไม่มีอบายมุข โรงเรียนต้นแบบ ศูนย์เด็กเล็กต้นแบบ
- สร้างและสนับสนุนแกนนำเยาวชน เช่น กลุ่มเยาวชนต่างๆ
- สนับสนุนกิจกรรมเยาวชน เช่น ดนตรี กีฬา ลานกิจกรรม จิตอาสา

1. ใช้พื้นที่ (อำเภอ) ตัวตั้ง

2. ใช้ข้อมูลทำงานวัดผล และสะท้อนกลับครอบครัว

/ สถานศึกษา

3. ทำตลอดทั้งสายช่วงอายุ (เด็กเล็ก – เด็กโต)

4. สร้างกลไกการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เยาวชน
ทำงานต่อเนื่อง

5. ทำอย่างไร จะสร้าง **self esteem** ให้ครอบคลุมทั่วถึงเด็กทุกคน

- ลูกครอบครัวมีฐานะ คนชั้นกลาง
- ลูกครอบครัวยากลำบาก

แนวคิดคู่มือกิจกรรมประจำปี

การทำ Campaign
Air war + ground war
เคยทำ รับน้องปลอดภัย

ปัจจัยแวดล้อม : ครอบครัว ชุมชน สังคม

ครอบครัว

เด็ก : สร้างความตระหนัก
จิตใต้สำนึก

วัยรุ่น : กระบวนการเห็นคุณค่าในตนเอง
จิตสำนึก

ระยะ 0-3ปี
พ่อแม่

ระยะ 4-5ปี
ศูนย์เด็กเล็ก

ระยะ 6-11ปี
ประถม

ระยะ 12-14ปี
มัธยมต้น

ระยะ 15-17ปี
ปวช.
มัธยมปลาย

ระยะ 18-21ปี
ปวส.
อุดมศึกษา

จบ8แสนคน

จบ7.7แสนคน

จบ6.8แสน

จบ3แสนคน

- 1.กลุ่มเป้าหมาย อายุ เท่าไหร่ ถึง เท่าไหร่?
- 2.จำนวนนักดื่มลดลงหรือไม่?
- 3.อายุการดื่มครั้งแรก พอใจไหม?
- 4.ระยะเวลาการเข้าถึงโดยซื้อ ง่ายไหม?
- 5.การจดจำโฆษณา ยังมีมากและมีอิทธิพลต่อการดื่มไหม?
- 6.อายุต่ำกว่า 20 ปี ซื้อได้สัดส่วนเท่าไร?

- 7.ทัศนคติต่อแอลกอฮอล์ของเยาวชน เป็นอย่างไร?
- 8.จำนวนครอบครัวที่เสี่ยงทำให้เด็กมีโอกาสเลือกที่จะดื่ม?
- 9.การใช้เวลาจากที่ไม่ได้เรียน เป็นอย่างไร?
- 10.เด็กที่ไม่ได้เรียน มีสัดส่วนที่เสี่ยงจะดื่มเท่าไร?
- 11.กระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนทำให้เขาตระหนักในปัจจัยเสี่ยงไหม?
- 12.กลุ่มเด็กแว้น เด็กเสี่ยง มีการดื่มอะไร... มาจากปัจจัยอะไร?

ในปี 1998 ไอซ์แลนด์พบว่า 42% ของเยาวชนอายุ 15-16 ปี ดื่มสุราและใช้ยาเสพติด ส่งผลให้ช่วงนั้นกรุงเรคยาวิก กลายเป็นเมืองที่มีปัญหาดังกล่าวรุนแรงที่สุดในยุโรป ปัจจุบันได้ลดลงเหลือเพียง 5%

- **1. กำหนด เคอร์ฟิว สำหรับวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 16 ปี** กลับเข้าบ้านภายในเวลา 22.00 น.
- **2. ให้ผู้ปกครองลงนามในสัญญา** เพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ พฤติกรรมของบุตรหลาน เช่น ไม่อนุญาตให้พวกเขาดื่มแอลกอฮอล์ หรือ สนับสนุนให้พวกเขาใช้เวลากับครอบครัวมากขึ้น
- **3. ให้วัยรุ่นใช้เวลาว่างอย่างเป็นประโยชน์ โดยได้รับบัตรกำนัลมูลค่า 500 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ราว 16,500 บาท) ทุกปี** เพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมหลังเลิกเรียน โดยกีฬาอย่าง ฟุตบอล วอลเลย์บอล และว่ายน้ำ เป็นที่นิยมในหมู่วัยรุ่นชาย ขณะที่กีฬาขี่ม้า เป็นที่นิยมในกลุ่มวัยรุ่นหญิง
- **4. ใช้หลักวิจัยติดตามผลเชิงวิทยาศาสตร์** ทุกปี โครงการ Youth in Iceland จะทำการสำรวจวัยรุ่น เพื่อใช้ตรวจวัดการใช้ชีวิตของวัยรุ่นจากแง่มุมต่าง ๆ เช่น ความสัมพันธ์กับเพื่อนและครอบครัว ความรู้สึก รวมถึงการใช้สารเสพติด โดยข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจดังกล่าวถือเป็นกุญแจสำคัญในการลดการใช้สารเสพติดในกลุ่มเยาวชน อิงกา ดุรา ชิกฟุสดอทเทียร์ จาก Youth in Iceland กล่าวว่า "โรงเรียนจะใช้เวลาในการสำรวจ 2 สัปดาห์ ซึ่งโครงการจะนำผลสำรวจที่ได้มาวางแผนดำเนินการเพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดสำหรับเด็ก ๆ ในชุมชนเรา"
- **5. ให้นักการเมืองเข้ามามีส่วนร่วม** ดาเกอร์ เอ็กเกอร์ทสัน นายกรัฐมนตรีกรุงเรคยาวิก อธิบายถึงขั้นตอนความสำเร็จในการแก้ปัญหาเหล่านี้ในกลุ่มวัยรุ่นไอซ์แลนด์ว่า ต้องอาศัยหลักฐานข้อมูลจากงานวิจัย เพื่อช่วยในการวางแผนผ่านการพูดคุยกับครอบครัว โรงเรียน และ สื่อมวลชน รวมถึงทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง"

<https://www.bbc.com/thai/international-42065324>